

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ВПЛИВУ ОПОДАТКУВАННЯ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

ст. викладач Захаркіна Л.С., студентка гр. Ф-92 Доля Є.В.

На інвестиційну діяльність економічних суб'єктів впливає досить велика кількість факторів, які у сукупності формують інвестиційний клімат країни. Серед цих факторів велике значення відіграють податкові фактори [1].

Найпростішим методом аналізу впливу оподаткування на інвестиційну діяльність економічних суб'єктів є аналіз податкового навантаження. Відповідно найпростішим методом оцінки впливу податкових факторів інвестиційну діяльність є побудова економетричної моделі, сутність якої полягає у побудові факторної моделі і виявленні тих факторів, які найістотніше впливають на результативний показник (а саме на інвестиційну діяльність того чи іншого економічного суб'єкта).

В економічній літературі нема єдиного підходу щодо визначення поняття податкового навантаження. А. М. Соколовська охарактеризувала податкове навантаження як викликане оподаткуванням погіршення добробуту платника податків, що проявляється у зменшенні його доходу, не компенсованому наданням суспільних благ, профінансованих за рахунок сплачених податків, а також у зміні структури добробуту (споживання) їх платника [2].

При оцінці загального рівня оподаткування в економіці використовується показник відношення суми обсягу податків та обов'язкових соціальних платежів на користь держави до ВВП (так званий «податковий коефіцієнт») [3, с. 21]. Він широко використовується у дослідженнях при аналізі податкових систем різних держав. Його перевага у відносній простоті розрахунку та спільному підході до формування макроекономічних показників і показників статистики державних фінансів, що забезпечує високу достовірність та реальність міжнародних показників податкових коефіцієнтів. Але податковому коефіцієнту притаманні і недоліки. По-перше, ВВП певною мірою відрізняється від фактичної бази оподаткування, а безпосереднє співвіднесення податків та ВВП дає завищену оцінку загального рівня оподаткування. По-друге, податковий коефіцієнт не надає інформації про наявність податкових пільг та лише частково відображає деформуючий вплив оподаткування на економічну діяльність та платників. По-третє, на думку експертів з аналізу податкових країн ЄС, даний показник не надає інформації щодо реального економічного виміру оподаткування і навантаження на окремі сфери економіки та групи платників податків [4; с.57].

З вищесказаного робимо висновок, що "податковий коефіцієнт" характеризує лише питому частку податкових надходжень у ВВП, проте не

надає інформації про реальне податкове навантаження на конкретних економічних суб'єктів та його розподіл.

Над знаходженням фактичного рівня оподаткування доходів працював Е. Мендоза у співавторстві з А. Разіном та Л. Тезарем. Їх спільна праця «Ефективні податкові ставки в макроекономіці», опублікована в 1994р., відображає методику оцінки податкового навантаження між основними факторами виробництва та споживання за допомогою показника **ефективної податкової ставки**, яка є співвідношенням суми податкових надходжень з відповідною податковою базою [5].

Проведений нами аналіз методик розрахунку ефективних ставок податків дозволяє виділити спільний підхід до визначення податкового навантаження на фактори виробництва та споживання: у загальному вигляді **ефективна ставка податку** – це співвідношення податкових надходжень до бази оподаткування. Відрізняються дані методики лише складом податків певної групи та структурою податкової бази.

Складність при розрахунку ефективних ставок податків для економічних суб'єктів становить розмежування податків та віднесення їх до певної податкової бази. Для України ця проблема ускладнюється недосконалою системою адміністрування податків та високим рівнем ухилення від сплати податків. Таким чином, в Україні необхідно розробити власну методику розрахунку ефективних ставок податків для економічних суб'єктів, враховуючи особливості вітчизняної податкової системи та умови економічного розвитку.

Значення ефективних ставок податків для економічних суб'єктів дозволить більш об'єктивно оцінити вплив оподаткування як на загальну діяльність економічних суб'єктів, так і на інвестиційну діяльність зокрема.

1. Башнянин Г.І. Податкові інструменти регулювання та оптимізації структурних зрушень в інвестиційній діяльності / Г.І.Башнянин, О.М. Свінцов, Н.Я. Скірка, П.П. Гаврилко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.12. – С. 147 – 153.

2. Соколовська А. М. Методологічні та методичні аспекти визначення податкового навантаження на працю, капітал і споживання // Фінанси України. – 2008. - №1. – с.65-76.

3. Фролова Н. Оподаткування доходів від праці та від капіталу в Україні// Економіка України. – 2006. - №12. – с.21-28.

4. Валігура В. Теоретико-ретроспективний аналіз податкового навантаження та перекладання податків / В. Валігура В. // Світ фінансів. – 2008. - №4(17). – С. 45 – 58.

5. Бенч Н. Податкове навантаження на фактори виробництва та споживання / Н. Бенч // Світ фінансів. – 2008. - №4(17). – С. 35 – 44

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 185-186.